

Simpeleen asemakaavan muutos ja laajennus

Tehtaan alueen asemakaavan muutos ja laajennus

Ehdotusvaiheen vastineraportti

Ehdotusvaiheessa 4.4. - 6.5.2024 välisenä aikana nähtävillä olleesta kaava-aineistosta saadut lausunnot ja muistutukset sekä niihin laaditut vastineet.

1. Asemakaavaehdotuksesta jätetyt viranomaislausunnot

Asemakaavaehdotuksesta saatiin 4 kappaletta lausuntoja.

1.1 Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus

Lausunto 6.5.2024

Alueidenkäyttö

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on 4.12.2023 antanut kaavaluonnosta koskevan lausunnon. Kaavaehdotuksessa on otettu huomioon lausunnossa esitetyt kommentit koskien alueidenkäyttöä.

Pintavedet

Kaavoitettava alue sijaitsee Hiitolanjoen varrella. Hiitolanjoki on luokiteltu tyydyttävään tilaan. Hiitolanjoessa on tehty viimevuosina mittavia noususteiden purkuja ja elinympäristökunnostuksia. Hiitolanjoen kalasto ja luonnonsuojeluarvot ovat merkittäviä. On tärkeää huomioida, että vesipolitiikan puitedirektiivin mukaan vesistöjen hyvän tilan tavoite tulisi saavuttaa vuoteen 2027 mennessä, eikä vesistöjen tilaa saa heikentää. Kaavaselostusehdotuksen mukaan hankkeen vesistövaikutukset ovat kuitenkin vähäisiä. Tie-linjauksen tuominen lähemmäs jokea voi lisätä tieliikenteestä tulevien päästöjen määrää (tien suolaus, pakokaasut, öljyt jne.). Esitetään että kaavoituksessa huomioitaisiin rantakasvillisuuden ja puuston jättäminen koskemattomaksi mahdollisuuksien mukaan.

Vesihuolto

Asemakaavaselostusehdotuksen mukaan muutoksella ja laajennuksella muodostuu teollisuusaluetta, lähivirkistysaluetta, maantien aluetta, rautatiealuetta, autopaikka-aluetta, suojaviheraluetta ja maa- ja metsätalousaluetta. Asemakaavaselostusehdotuksessa todetaan, että alueelle ei sijoitu asumista eikä tavoitteena myöskään ole osoittaa sinne uutta asumista. Kaavaehdotuksen alueella ei ole vesihuoltolaitoksen toiminta-aluetta. Mikäli kaava toteutuessaan aiheuttaa vesihuoltolain mukaisen järjestämisvelvollisuuden niin on kunnan huolehdittava siitä, että ryhdytään toimiin tarvetta vastaavan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi alueelle.

Luonnonsuojelu

Simpeleen tehtaan alueen asemakaavan muutoksen ja laajennuksen kaavaehdotuksessa on huomioitu hyvin erityisesti suojeltavan ja erittäin uhanalaisen lajin kultasurviaskoin elinympäristö Tehtaantien ja Änkiläntien risteysalueella luo-3 ja s-1 merkinnöillä. Tehtaan B-portin eteläpuoliselle metsäalueelle osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-1) huomioi mahdollisen liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan. Metsäalue on hyvä tarkistaa kaavaselostuksessa esitetyn mukaisesti maastossa, jotta kaavamerkinnän tarkoituksenmukaisuus varmistuu.

Pilaantuneet maa-alueet

Pilaantuneita maita koskevat asiat on otettu kaavaselostuksessa huomioon riittävästi. MATTI-kohteet on tuotu selostuksessa esiin ELY-keskuksen edellisessä lausunnossa ehdottamalla tavalla. ELY-keskus lisäksi ehdottaa harkittavaksi MATTI-kohteiden tuomista esiin myös kaavakartassa, sillä kohteet on merkitty saamerkinnällä Simpele-Änkilän osayleiskaavassa.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastualueen lausunto

Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueella ei ole huomautettavaa ehdotusvaiheesta. Luonnosvaiheen kommentit on huomioitu.

Vastine

Lausunto merkitään tiedoksi.

1.2. Etelä-Karjalan liitto

Lausunto 18.4.2024

Lausunto kaavaehdotuksesta:
Etelä-Karjalan liitolla ei ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta.

Vastine

Lausunto merkitään tiedoksi.

1.3 Etelä-Karjalan museo

Lausunto 29.5.2024

Arkeologinen kulttuuriperintö

Asemakaavaa varten toteutettiin arkeologinen inventointi kaavan luonnosvaiheen jälkeen (Maanala oy / Laakso 2024). Inventoinnissa tarkastettiin alueelta entuudestaan tunnettu röykkiökohde Rautjärvi Mansikkamäki. Kiviraunioiden todettiin edustavan kaskiraunioita, jotka Museoviraston ohjeistuksen mukaisesti ovat muinaismuistolaille (296/1963) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kohteessa todettiin yhteensä 18 erillistä kiviröykkiötä. Kohteen suojelustatus on päivitetty ja kokonaisuus yksittäisenä alakohhteineen on täydennetty muinaisjäänösrekisteriin. Kohde löytyy ao. linkistä:

<https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000022921>

Kaavaehdotuksessa kohde on esitetty merkinnällä s. Merkintä korvataan merkinnällä sm ja kaavamääräyksiin lisätään maininta muinaismuistolaille (296/1963) suojellusta kiinteästä muinaisjäänöksestä, jota koskee kajoamiskielto. Kaikista kohdetta koskevista suunnitelmista tulee pyytää vastuumuseon lausunto. Kaavakartan aluerajaus tulee myös tarkentaa.

Lisäksi arkeologisessa inventoinnissa todettiin Viipuri-Savonlinna -maantien säilynyt ja käytöstä pois jäänyt osa sekä aiempi sillanpaikka. Kyseinen tieosuus ollut käytössä pitkälle 1900-luvulle ja silta vielä 1980-luvulla. Inventointiraportin suojeluehdotuksesta poiketen, ko. kohteita ei pidetä muinaismuistolaille suojeltuina kiinteinä muinaisjäänöksinä vaan muina kulttuuriperintökohteita. Kohteet on kuitenkin hyvä esittää kaavakartassa merkinnällä s ja sen nykyisellä kaavamääräyksellä. Kohteet ovat Museoviraston rekisterissä:

Rautjärvi Joenrinteenmaa <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000051641>

Rautjärvi Uusisilta <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000051642>

Rakennettu ympäristö

Kaavaehdotuksessa on huomioitu museon luonnosvaiheen lausunnon mukaiset muutokset. Museolla ei ole huomautettavaa rakennetun ympäristön osalta.

Vastine

Lausunto merkitään tiedoksi.

Lausunnossa mainittu kiinteä muinaisjäännös ja 2 muuta kulttuuriperintökohdetta on merkitty kaavakarttaan vastuumuseon esittämällä tavalla ja kohteista on kirjattu tiedot kaavaselostukseen.

1.4 Imatran seudun ympäristölautakunta

Lausunto 16.4.2024

Kaavaehdotusta on täydennetty melumääräysten ja liito-oravan suojelun osalta. Kaavassa huomioidaan alueen luontoarvot ja teollisuusalueen ympäristövaikutukset. Ympäristölautakunnalla ei ole kaavaehdotukseen huomautettavaa.

Vastine

Lausunto merkitään tiedoksi.

2. Asemakaavaehdotuksesta jätetyt muistutukset

Asemakaavaehdotuksesta ei vastaanotettu yksityisten tahojen jättämiä muistutuksia.

Simpeleen asemakaavan muutos ja laajennus

Tehtaan alueen asemakaavan muutos ja laajennus

Luonnosvaiheen vastineraportti

Luonnosvaiheessa 2.11. – 4.12.2023 välisenä aikana nähtävillä olleesta kaava-aineistosta saadut lausunnot ja mielipiteet sekä niihin laaditut vastineet.

1. Asemakaavaluonnoksesta jätetyt viranomaislausunnot

Asemakaavaluonnoksesta saatiin 4 kappaletta lausuntoja.

1.1 Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus

Lausunto 4.12.2023

Alueidenkäyttö

Käytännössä asemakaavamuuotos ei aikaisempaan Simpeleen asemakaavaan (2004) juurikaan tee muutosta. Asemakaava on tilanteen toteava ja voidaan pitää tehtaan toiminnan osalta perusteltuna.

Ympäristöministeriöllä on vireillä Ympäristöministeriön asetus kaavan ja tonttijaon yhteentoimivasta tietomallimuodosta ja vakimuotoisesta esitystavasta sekä kaavoissa käytettävistä merkinnöistä annetun ympäristöministeriön asetuksen korvaamisesta (niin kutsuttu Katja-hanke). Maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999, myöhemmin MRL) on nykyisin säädetty kaavan esitystavasta sen, että kaava esitetään kartalla ja kaavaan kuuluvat myös kaavamerkinnot ja -määräykset. 1.1.2024 voimaan tulevan maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen mukaan kaavat laaditaan valtakunnallisesti yhteentoimivassa tietomallimuodossa. Tämä muuttaa kaavan sisällön ja esitystavan määrittelyä siten, että 1.1.2024 alkaen kaavat koostuvat kaavakohteista ja -määräyksistä. Maankäyttö- ja rakennuslain 29, 40 55 §:n mukaan ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteentoimivasta tietomallimuodosta sekä kaavakohteiden ja -määräysten vakimuotoisesta esitystavasta. Tulevassa ympäristöministeriön asetuksessa on tarkoitus säätää tietomallimuodossa laadittavan kaavan tekniset vaatimukset, joilla varmistetaan koneluettavien kaavatietojen yhteentoimivuus sekä kaavamääräysten ja kaavakohteiden vakimuotoinen esitystapa. Lisäksi kaavoissa käytettävistä merkinnöistä annetun ympäristöministeriön asetuksen korvaamisella uudella asetuksella varmistettaisiin, että tietomallimuotoisesti laadituissa kaavoissa käytetään kaavakohteiden ja kaavamääräysten visualisoinnissa kansallisesti yhteneväistä kuvaustekniikkaa. Kyseinen asetusmuutos tulee ottaa huomioon kaavatyön edetessä.

Mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet

Kaavaselostuksessa mainitaan, että alueella sijaitsee mahdollisesti kaksi maaperän tilan tietojärjestelmän (MATTI) kohdetta. ELY-keskus täsmentää, että nämä kaksi kohdetta ovat teollisuuskaatopaikka sekä paperitehdas/kartonkitehdas. ELY-keskus ehdottaa tarkennettavaksi tietoja näistä MATTI-kohteista.

Teollisuusalueella tehtävien kaivu- ja rakennustöiden yhteydessä tulee varautua alueella mahdollisesti esiintyvään maaperän pilaantuneisuuteen. Mikäli alueella tehtävien rakennus- tai kaivutoimenpiteiden yhteydessä havaitaan maaperässä haitta-aineita/pilaantumaa, tulee asiasta olla yhteydessä ympäristönsuojeluviranomaiseen. Tarvittavista jatkotoimenpiteistä maaperän pilaantuneisuuden selvittämiseksi ja haitta-aineita sisältävien maa-ainesten asianmukaisesta käsittelystä tulee sopia toimivaltaisen ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa erikseen.

Kulttuuriympäristö

Simpeleen tehtaanelueen kulttuuriympäristöinventointi on asiantuntevasti laadittu. Inventointikohteet luokun ottamatta hiomo ja kuorimo -rakennusta on osoitettu kaavassa suojelumerkinnöin. Asemakaavaselostuksessa ei ole perusteltu, miksi tämä rakennus on jätetty ilman suojelumerkintää. Tältä osin kaavaselostusta tulee täydentää.

Vesihuolto

Kaavaselostuksessa on todettu, että suunnittelualueen pohjoisosan halki kulkee vesijohto ja että alueen itäosaan tulee viemäri- ja vesijohdot. Kaavaselostuksessa todetaan, että alueella ei ole yksityishenkilöiden omistamaa maata ja että kaavalla ei osoiteta uutta asuinrakentamista eli alueen asukasmäärä ei kasva kaavan toteutumisen myötä. Kaavaselostuksessa tulisi selvästi todeta, että onko alueella nykyisellään asumista vai ei. Asialla on merkitystä arvioitaessa sitä, että onko alueella tarvetta vesihuollon järjestämiselle.

Luonto

Tehtaan alueen asemakaavaluonnoksessa on huomioitu hyvin erityisesti suojeltavan ja erittäin uhanalaisen lajin kultasurviaiskoin elinympäristö Tehtaantien ja Änkiläntien risteysalueella luo-3 ja s-1 merkinnöillä. S-1 merkinnän ulottuminen myös Änkiläntien itäpuolelle voi edesauttaa uuden esiintymisalueen syntymistä. Varsinaista liito-oravaselvitystä ei kaava-alueella ole tiedettävästi tehty vuoden 2014 Simpele-Änkilän osayleiskaavan selvityksen jälkeen. Vuonna 2021 tehdyssä Simpeleen asemakaavan muutokseen liittyvässä luontoselvityksessä ei tehty varsinaista liito-oravaselvitystä heikosti soveltuvan ajankohdan takia. Tehdasalueelta on kuitenkin tiedossa 2015 tehty liito-oravahavainto, joka sijaitsee luontoselvityksessä (2021) tunnistetussa tuoreessa runsasravinteisessa lehdossa. Koska alueelta on suhteellisen tuore havainto eikä tarkempaa selvitystä ole tehty, tulee mahdollinen liito-oravan elinympäristön säilyminen turvata kaavassa esimerkiksi luo-merkinnällä. Lisäksi liito-oravan kulkuyhteydet lehtoalueelta pohjoiseen Tehtaantien länsipuolelle tulee säilyttää.

Melu

Melun osalta ehdotetaan, että kaavamääräyksessä, joka kuuluu: "... Korttelialueelle ei saa sijoittaa laitosta, josta aiheutuva melutaso ylittää asumiseen varatun korttelialueen rajalla muu melu huomioon ottaen 55 dB, kohtuutonta ilman tai veden pilaantumista tai muuta kohtuutonta haittaa." ehdotetaan muutettavan seuraavasti: "... Korttelialueelle ei saa sijoittaa laitosta, josta aiheutuva melun keskiäänitaso (LAeq) ylittää asumiseen varatun korttelialueen rajalla muu melu huomioon ottaen 55 dB, kohtuutonta ilman tai veden pilaantumista tai muuta kohtuutonta haittaa."

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen lausunto

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue huomauttaa, että Tehtaantieltä on suunniteltu liittymä, joka sijaitsee Koirapuiston länsipuolella, ja liittymän jälkeinen tie on merkitty pelkällä pp-merkinnällä. Liittymänuolella on tarkoitus osoittaa ajoneuvoliikennettä alueelle, jolloin pelkkä pp-merkintä on ristiriidassa liittymänuolimerkinnän kanssa. Pp-merkintää tulee muuttaa siten, että se sallii myös ajoneuvoliikenteen kulun alueelle.

Kohdassa Kenraalitie-Simpeleentie (mt 14925) – Ometantie (Liittymä): Kyseinen nelihaaraliittymä asemakaavassa tulisi rajata Kenraalitie ja Ometantien itäpuoleisen kadunreunan pituussuunnan mukaisesti. Maantien 14925 ei ole tarkoitus jäädä kahden eri kaavakadun ja yksityisen alueen mottiin, muodostaen hallinnollisesti irrallisen nelihaaraliittymän, joka sinänsä on asemakaavassa huomioitu katumerkinnällä. Tämä kuitenkin vaatii kadunpitopäätöksen. Rautjärven kunta on lupautunut suorittamaan kadunpitopäätöksen asemakaavan ja liikennejärjestelyiden valmistuttua. Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen näkemyksen mukaan Simpeleentie eli mt 14925 asemakaavassa esitetyn kadun osalta täytyy kunnan tehdä kadunpitopäätös kuitenkin viipymättä asemakaavan saadessaan lainvoiman.

Mt Simpeleentie 14925: Pitkäjärventien katketessa maantienä, maantien jatkuvuus Simpeleentieltä katkeaa tämän myötä. Simpeleentien osalta keskustajaman ajantasa-asemakaavaan on merkitty LYT merkintä, joka on vanhentunut. Simpeleentien molemmiin puolin on rakennettua ympäristöä sekä asemakaavaa, tämän lisäksi se tulee olemaan päättyvä maantie. Näin ollen Rautjärven kunnan tulee viipymättä ajantasaistaa Simpeleentien asemakaavan osalta kaavamerkinnät vastaamaan tosiasiallista tilannetta. Kaakkois-Suomen ELY-Keskus ehdottaa neuvottelujen käynnistämistä, koska jo vuonna 2015 ja 2018 kunta on luvannut muistioiden mukaan kadunpitopäätöstä harkitsemaan.

Tehtaantie Tehtaantien ja tehtaan sisäänkäynnin (Portti B) kohdassa: Tehtaan nykyinen raja-aita on tällä hetkellä tiealueella. Asemakaavassa ei olla tässä vaiheessa varauduttu mahdolliseen kääntymiskaistan mitoittamiseen. Mikäli kääntymiskaistaa ei toteuta, täytyy asemakaava rajata siten, että tehtaan raja-aita jää tehtaan kiinteistön puolelle sekä varmistaa tiealueen tilatarve. Raja-aita ei jatkossa voi olla tiealueella. Tiealueenrajat voivat muuttua nyt esitetystä asemakaavarajasta. Aiheesta tulee pitää erillinen työneuvottelu ennen asemakaavan ehdotusvaihetta.

Kaikki mainitut toimenpiteet tulee olla läpikäytyinä ennen asemakaavan ehdotusvaihetta.

Lopuksi

Vireillä olevassa asemakaavassa on otettu huomioon maankäyttö- ja rakennuslain 50 §:n mukaisesti asemakaavan tarkoitus sekä 54 §:n mukaiset sisältövaatimukset. Kaavaluonnoksesta on hyvä jatkaa kaavaehdotusvaiheeseen. Mikäli Rautjärven kunta haluaa, voidaan kaavasta järjestää työneuvottelu ennen kaavaehdotuksen lautakuntakäsittelyä.

Vastine

Lausunto merkitään tiedoksi.

Kaavaselostukseen täydennetään ehdotusvaiheessa tietoja kaava-alueelle sijoittuvista maaperän tilan tietojärjestelmän (MATTI) kohteista.

Kaavan ehdotusvaiheessa hiomo- ja kuorimorakennukselle osoitetaan sr-2 -merkintä. Kaava-alueelle ei sijoitu asumista eikä kaavalla ole tarkoituksena osoittaa asumiseen osoitettuja aluevarauksia, tieto täydennetään kaavaselostukseen ehdotusvaiheessa.

Tehdasalueelta aiemmista inventoinneista (2015) tiedossa oleva liito-oravahavainto osoitetaan luomerkinnällä. Alueelle tehdään maastokäynti kevättalven 2024 aikana, minkä jälkeen kaavan hyväksymisvaiheessa merkinnän tarkoituksenmukaisuus kaavassa vielä varmistetaan.

Melua koskeva kaavamääräys muutetaan kaavaehdotukseen lausunnossa esitetyllä tavalla: *”Korttelialueelle ei saa sijoittaa laitosta, josta aiheutuva melun keskiäänitaso (LAeq) ylittää asumiseen varatun korttelialueen rajalla muu melu huomioon ottaen 55 dB, kohtuutonta ilman tai veden pilaantumista tai muuta kohtuutonta haittaa”.*

Lausunnossa esitettyjen liikenneasioiden osalta Rautjärven kunta ja Kaakkois-Suomen ELY-keskus ovat käyneet lausunnon antamisen jälkeen keskustelua kaavaan liittyvistä liikenneasioista ja niihin liittyvistä jatkovaiheista, joten tietyin osin lausunnossa esitetyt asiat ovat muuttuneet. Liikenteeseen liittyvien ratkaisujen osalta voidaan edetä alustavassa kaavaehdotuksessa esitetyllä tavalla. Ratkaisuista on myös keskusteltu 4.3.2024 pidetyssä viranomaisneuvottelussa.

Tiealueen raja-aita on asemakaavassa esitetty Tehtaantielle laaditun tiesuunnitelman aluevarauksen mukaisesti. Portille B ei osoiteta kääntymiskaistaa mutta tiealueen aluevaraukseen on huomioitu tien ylläpitoa vaativat tekniset ratkaisut (kuivatus).

Kaavasta on järjestetty viranomaisneuvottelu 3.4.2024 ennen kaavaehdotusvaiheen käsittelyä ja nähtäville asettamista.

1.2 Etelä-Karjalan liitto

Lausunto 29.11.2023

Lausunto kaavaluonnoksesta:

Maakuntakaavassa osoitetut merkinnät ovat osittain vanhentuneita. Alueelle vuonna 2020 laadittu yleiskaava ohjaa asemakaavan laadintaa. Asemakaavaratkaisu on yleiskaavan mukainen. Kaavaratkaisu edistää MRL 5 §:n mukaisesti elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.

Etelä-Karjalan liitolla ei ole huomautettavaa kaavaluonnoksesta.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

1.3 Etelä-Karjalan museo

Lausunto 4.12.2023

Rautjärven kunta on pyytänyt Etelä-Karjalan museon lausuntoa Simpeleen tehdasalueen asemakaavan muutoksen ja laajennuksen kaavaluonnoksesta. Museo toimii museolain (314/2019) tarkoittamana alueellisena vastuumuseona Etelä-Karjalan maakunnassa. Suunnittelualue sijaitsee Rautjärvellä noin kilometrin päässä kunnan keskustasta. Alue pitää sisällään Metsä Board Oyj:n Simpeleen kartonkitehtaan alueen sekä rautatiealueita ja rakentamattomia alueita Hiitolanjoen varrella. Alue on kooltaan noin 71 hehtaaria.

Asemakaavan tavoitteena on järjestää alueen liikenne- ja ratkaisut siten, että Pitkäjärventien sillan poistuessa käytöstä kevyen liikenteen yhteydet voidaan järjestää Tehtaantien kautta. Kaavaratkaisulla mahdollistetaan myös tehtaan alueelle uuden voimalaitoksen rakentaminen. Lisäksi kaavalla turvataan tehtaan tuotannollinen toiminta sekä mahdollistetaan tuotannon laajentaminen.

Kaavatilanne

Etelä-Karjalan maakuntakaavassa (2011) Simpeleen tehdasalueen vanhat osat ja Hiitolanjoen voimalat on osoitettu maakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuksi ympäristöksi merkinnällä **ma/km**:

MAAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ KULTTUURIHISTORIALLINEN YMPÄRISTÖ / KOHDE

Merkinnällä osoitetaan kulttuurihistoriallisen ympäristön vaalimisen kannalta maakunnallisesti tärkeät rakennetut ympäristöt. Merkinnän osoittamalla osa-alueilla ei ole metsänhoidollisia rajoituksia, mutta kohdealueille sijoittuvat taajamien läheiset sekä maisemallisesti tärkeät metsäalueet tulisi käsitellä alueen kulttuuriarvot säilyttäen. Alueilla, joilla on osa-aluemerkinnällä osoitettu käyttötarkoitus, päämaankäyttömuodon määrittelee aluevaraus merkintä. Suunnittelumääräys: Osa-alueen maankäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen soveltuminen arvokkaaseen ympäristöön

Maakuntakaavaa varten tehdyssä Etelä-Karjalan maisema- ja kulttuuriselvityksessä (2008) todetaan Hiitolanjoen voimaloista mm. seuraavasti: *Hiitolanjoen koskista neljä Suomen puolella olevaa on valjastettu sähköntuotantoon. - - Simpeleen tehtaitten Hiitolanjoen yläjuoksulle sijoittuneen tuotantoalueen yhteydessä on toiminnassa Juvankosken voimalaitos (1948). Kolmikerroksiseen rakennukseen on sijoittunut myös muita toimintoja. Voimalat liittyvät kiinteästi Saimaan vesistöalueen puunjalostusteollisuuden historiaan.*

Simpeleen tehdasalueen vanhoista osista todetaan selvityksessä seuraavasti: *Liikemies Matti Roiha aloitti Simpeleen paperitehtaan rakentamisen Juvankoskeen vuonna 1899, mutta tehdas käynnistyi lopullisesti vasta vuoden 1907 alussa. Tehtaan voimakas kehitys alkoi, kun perustettiin Yhtyneet Paperitehtaat 1920, johon myös Simpeleen tehdas kuului. Tehdaskompleksin laajennustyöt alkoivat 1948, jolloin muodostui tehdaskompleksin keskeisten osien nykyinen suhteellisen yhtenäinen punatiilinen ilme. Myöhemmistä laajennuksista mainittakoon kartonkitehdas (1970) joen länsirannalla ja turvevoimala (1976).*

Lisäksi Juvankosken voimalaitos ja kosken ympäristö on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY), jota maakuntakaavassa koskee aluemerkinä ma/kv:

VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ KULTTUURIHISTORIALLINEN YMPÄRISTÖ / KOHDE

Merkinnällä osoitetaan kulttuurihistoriallisen ympäristön vaalimisen kannalta valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt. Merkinnän osoittamalla osa-alueilla ei ole metsänhoidollisia rajoituksia, mutta osa-alueille sijoittuvat taajamien läheiset sekä maisemallisesti tärkeät metsäalueet tulisi käsitellä alueen kulttuuriarvot säilyttäen. Alueilla, joilla on osa-aluemerkinnällä osoitettu käyttötarkoitus, päämaankäyttömuodon määrittelee aluevarausmerkintä. Suunnittelumääräys: Osa-alueen maankäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava

merkittävien historiallisten rakennusten ja merkittävien rakennettujen ympäristöjen säilyminen. Yksityiskohtaisemmassa uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen soveltuminen arvokkaaseen ympäristöön.

Simpele-Änkilä osayleiskaavan muutoksessa ja laajennuksessa 2020 maakunnallisesti merkittävää aluetta koskee rakennetun kulttuuriympäristön kannalta oleellinen viivarasterilla rajattu aluemarkintä:

MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Alueen maankäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen soveltuminen arvokkaaseen ympäristöön. Alueen maankäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja merkittävien rakennettujen ympäristöjen säilyminen. Aluetta koskevista oleellisista toimenpiteistä tulee pyytää museoviranomaisen lausunto.

Osayleiskaavan muutoksessa RKY-alue on osoitettu merkinnällä **skvk**:

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Alueen maankäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava merkittävien historiallisten rakennusten ja merkittävien rakennettujen ympäristöjen säilyminen. Yksityiskohtaisemmassa uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen soveltuminen arvokkaaseen ympäristöön. Aluetta koskevista toimenpiteistä tulee pyytää museoviranomaisen lausunto.

Nykyinen Simpeleen asemakaava on vuodelta 2004. Siinä inventointialue on osoitettu teollisuus- ja varistorakennusten korttelialueeksi (T-1). Kaavassa ei ole osoitettu kulttuuriympäristöä koskevia määräyksiä, koska sekä nykyinen maakuntakaavaa koskeva inventointi (2008) että RKY-inventointi (2009) ovat sitä tuoreempia.

Rakennettu ympäristö

Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö on asemakaavaluonnoksessa osoitettu riittävästi merkinnällä rky: Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö / Hiitolanjoen voimalat, Juvankoski.

Suojeltavat rakennukset on asemakaavaluonnoksessa osoitettu merkinnöillä **sr-1** ja **sr-2**.

Sr-1: *Kulttuurihistoriallisesti ja tehdasalueen ympäristökuvan kannalta merkittävä rakennus, jota ei saa purkaa. Rakennuksen ulkoasussa suoritettavat korjaus- ja muutostyöt on tehtävä siten, että rakennuksen kulttuurihistoriallinen arvo säilyy. Julkisivun korjauksissa ja sisätilojen alkuperäisiin osiin kohdistuvissa korjaustoimenpiteissä pitää olla yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon.*

Sr-2: *Suojeltava rakennus. Julkisivun korjauksissa ja sisätilojen alkuperäisiin osiin kohdistuvissa korjaustoimenpiteissä pitää olla yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon.*

Merkinnällä sr-1 on osoitettu Sipilä eli entinen isännöitsijän asuinrakennus, korjauspaja ja keskusvarasto, voimalaitoksen punatiiliosat.

Merkinnällä sr-2 on osoitettu paperitehdas. Paperitehdas on arvoitettu *Simpeleen tehdasalueen inventointikorteissa* (Ramboll 2021) luokkaan II / V: *Rakennuksessa on tehty muutoksia, mutta pääpiirteissään ja maisemallisesti arvokkaimmilta osiltaan sen hahmo on säilynyt ennallaan, ja se on hyvin tunnistettavissa aikakautensa edustajaksi.*

Hiomo- ja kuorimorakennukselle ei ole osoitettu kaavaluonnoksessa suojelumerkintää, vaikka se on *Simpeleen tehdasalueen inventointikorteissa* (Ramboll Finland Oy 2021) arvoitettu arvokkaimpaan luokkaan eli I / V: *Rakennuksen hahmo on säilynyt ennallaan, ja se on hyvin tunnistettavissa aikakautensa edustajaksi.*

Museo toteaa, että sekä paperitehdas että hiomo- ja kuorimorakennus tulisi osoittaa merkinnällä sr-1 tai ohjata sr-2-merkinnällä tekemään korjaus- ja muutostyöt kulttuurihistorialliset arvot säilyttäen. Myös

merkinnässä sr-2 tulisi ottaa huomioon, että arvokkaan kulttuuriympäristön kannalta erityisen keskeisiä rakennuksia ei voi purkaa. Sekä hiomo- ja kuorimorakennus että paperitehdas ovat RKY-alueen maisemakuvan kannalta erityisen merkittäviä.

Sekä merkinnän sr-1 että sr-2 sisältöä olisi hyvä muuttaa seuraavasti: *Julkisivun korjauksien ja sisätilojen alkuperäisiin osiin kohdistuvien korjaustoimenpiteiden suunnittelussa tulee olla yhteydessä museoviranomaiseen.* Näin kaavalla ohjataan ottamaan yhteys mahdollisimman varhaisessa suunnittelun vaiheessa kulloinkin toimivaltaiseen museoviranomaiseen, millä voidaan sujuvoittaa yhteistyötä ja vähentää byrokratiaa. Rakennussuojelu ei lähtökohtaisesti ole esteenä toimintojen kehittämiseksi ja laajentamiseksi, mutta varhaisessa vaiheessa aloitettavalla keskustelulla voidaan taata kulttuuriympäristöjen arvojen turvaaminen osana muutostoimenpiteitä.

Museo huomauttaa, että myös punatiilipiippu olisi hyvä osoittaa suojelumerkinnällä. Piiput ovat tehdasmaiseman kannalta erityisen keskeisiä ja näkyviä elementtejä. Valitettavasti piippuja on purettu tarpeettomina useilta tehdasalueilta ja ne alkavat käydä Etelä-Karjalassa harvinaisiksi.

Asemakaavaluonnoksessa rakennettu kulttuuriympäristö on osoitettu merkinnällä **s-2**: *Alueen osa, jolla ympäristö säilytetään. Osa-alueen maankäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen soveltuminen arvokkaaseen ympäristöön.*

Asemakaavassa voidaan tarkentaa arvokkaan kulttuuriympäristön rajausta yleis- tai maakuntakaavaan nähden. S-2 merkinnän rajausta on huomattavasti pienempi kuin maakunta- ja osayleiskaavassa, mutta ottaa kuitenkin huomioon tehdasalueen keskeisimmän maiseman. Kaavamerkinnän sisältö on puutteellinen. Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö ja sen asettamat vaatimukset tulisi huomioida aluemerkinnässä samaan tapaan kuin yleiskaavassa.

Museo pitää hyvänä, että s-2-alueen rajausta ottaa huomioon maakuntakaavan kulttuuriympäristöselvityksessä huomioidun modernimman rakentamisen eli kartonkitehtaan ja turvevoimalan, vaikka näille ei olekaan osoitettu erillisiä suojelumerkintöjä.

Asemakaavaa varten tehty *Simpeleen tehdasalueen rakennetun kulttuuriympäristön selvitys* (Ramboll 2021) ja sitä täydentävä *Simpeleen tehdasalue inventointikortit* (Ramboll 2021) ovat perusteellisia ja ottavat rakennetun kulttuuriympäristön arvot huomioon asemakaavan kannalta riittävällä tasolla.

Kaavaselostuksen kohdassa 4.2.3 yleiskaava ei ollut mainittu yleiskaavassa osoitettua maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä. Tämä tulisi huomioida.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueelta ei tunneta sellaisia arkeologisia kohteita, jotka olisi luokiteltu muinaismuistolain (295/1963) rauhoituksen piiriin (www.kyppi.fi). Alueella tai sen välittömästi läheisyydessä sijaitsee kuitenkin arkeologinen kohde Rautjärvi Mansikkamäki / 1000022921. Kohteessa on raivattuja kiviröykkiöitä kahdella löytöalueella. Kohteen laajuus ei ole tiedossa ja aluerajaus vaatii maastossa tehtävää paikannusta. Inventointitiedot suunnittelualueen pohjoispuolelta Ometanmäeltä viittaavat siihen, että seudun raivausröykkiökohteet voivat olla hyvin laaja-alaisia (Museovirasto / Laulumaa 2014). Kohteen inventointien Minna Kähtävä-Marttisen mukaan röykkiöt vaikuttavat kaskiraunioilta, mutta etenkin mäen päällä olevat pyöreät rauniot ja mäen sijainti Laatokkaan yhteydessä olevan Kokkolanojen vieressä voivat tarjota myös rautakauteen viittaavia mahdollisuuksia. Tämä indikoi, että kohde voi kuulua myös muinaismuistolain rauhoituksen pariin.

<https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000022921>

Lisäksi Kokkolanoista tai joen rannalta on löytynyt ainakin kaksi kivikauteen ajoittuvaa kiviesinettä, jotka on kuvattu Minna Kähtävä-Marttisen vuoden 1997 inventointiraportissa. Raportin mukaan Kokkolanojen rannat ovat voimakkaasti muokattuja, joten kirveiden mahdollista lähtöpaikkaa ei voida tarkemmin määrittää. Toinen arvioidusta löytöpaikoista on Museoviraston rekisteristä nimellä: Rautjärvi Haarakoski / 1000022918

<https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000022918>

Museon näkemyksen mukaan arkeologisen kulttuuriperinnön osalta nykytilaan nähden muuttuvan maankäytön alueet on tarpeen kartoittaa ennen kaavan etenemistä.

Museolla ei ole muuta huomautettavaa kaavaluonnoksesta.

Vastine

Kaavan ehdotusvaiheessa hiomo- ja kuorimorakennukselle osoitetaan sr-2 -merkintä.

Kaavamääräyksiin ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää sisätiloja koskevia määräyksiä, jotta tuotantotoimintaa ja sen kehittämistä ei vaikeuteta.

sr-1 -merkintää muutetaan seuraavasti lausunnossa esitetyllä tavalla: *"Kulttuurihistoriallisesti ja tehdasalueen ympäristökuvan kannalta merkittävä rakennus, jota ei saa purkaa. Rakennuksen ulkoasussa suoritettavat korjaus- ja muutostyöt on tehtävä siten, että rakennuksen kulttuurihistoriallinen arvo säilyy. Julkisivun korjauksien ja sisätilojen alkuperäisiin osiin kohdistuvien korjaustoimenpiteiden suunnittelussa tulee olla yhteydessä museoviranomaiseen."*

sr-2 – merkintää muutetaan seuraavasti lausunnossa esitetyllä tavalla: *" Kulttuurihistoriallisesti ja tehdasalueen ympäristökuvan kannalta merkittävä rakennus, jota ei saa purkaa. Rakennuksen ulkoasussa suoritettavat korjaus- ja muutostyöt on tehtävä siten, että rakennuksen kulttuurihistoriallinen arvo säilyy."*

Punatiilipiipulle osoitetaan sr-3 -merkintä määräyksellä *"Taajamakuvan ja alueen teollisuushistorian kannalta tärkeä tehtaaniippu, jota ei saa purkaa."*

s-2 –kaavamääräystä muutetaan vastaamaan Simpele-Änkilä osayleiskaavan muutos ja laajennus -kaavassa vastaava määräystä: *"Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö. Alueen maankäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen soveltuminen arvokkaaseen ympäristöön. Alueen maankäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja merkittävien rakennettujen ympäristöjen säilyminen. Aluetta koskevista oleellisista toimenpiteistä tulee pyytää museoviranomaisen lausunto*

Kaavaselostuksen kohtaa 4.2.3 Yleiskaava täydennetään lisäämällä tiedot maakunnallisesti merkittävistä kulttuuriympäristöistä.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Lausunnossa mainitut kohteet Rautjärvi Mansikkamäki / 100002921 ja Rautjärvi Haarakoski / 10000022918 ovat tiedossa. Kohteet eivät sijoitu kaavoitettavalle alueelle. Alueelle tehdään inventointi ja käydään mahdolliset tarvittavat neuvottelut vastuumuseon kanssa ennen kaavan hyväksymisvaihetta.

1.4 Imatran seudun ympäristölautakunta

Lausunto 29.11.2023

Kaavaluonnoksessa on huomioitu alueen luontoarvot ja teollisuusalueen ympäristövaikutukset. Ympäristölautakunnalla ei ole kaavaluonnokseen huomautettavaa.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

2. Asemakaavuluonnoksesta jätetyt mielipiteet

Asemakaavuluonnoksesta ei vastaanotettu yksityisten tahojen jättämiä mielipiteitä.